

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділей і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надєсанім“ по 10 кр.
від стрічки.

БУКОВИНА

Українська літопись.

Допись „Буковини“ з Кііва.

З учителів в шинкарі.

З $\frac{1}{13}$ липня сего року уряд російський завів на Україні горівчану монополію. Шинкарі — урядники; шинкарям положено добру платню: 360—750 карб. річно; значить тричі більш за ту платню, яку дають учителям „народних“ шкіл (120—240 карб. річно). Не диво, що на „посади“ шинкарів та шинкарок подали ся люди інтеллігентні, навіть — панночки зосвєтотоу гімназій та дівочих інститутів.

(Хто би думав, що на Україні така гіперпродукція освєчених людей!!) Річ натуральна, що учителям і учителькам „народних“ шкіл стало задро; ліпше-ж брати 500 карб. і квартиру за щоденну чисто механічну, хоч і 15-годинну працю, ніж 200 карб. за щоденну, 9-годинну духову працю. І от „Кієвлянини“ подає звітку, що в подольській губернії велика сила шкіл лишила ся без учителів; бо учителі і учительки пішли шинкарувати...

(З Полтавщини пише нам наш знакомий, що та горівчана монополія показала ся в практиці добра, бо тепер піянства в Росії стало менше і піяньство само не таке вже розпутне. В нас — каже — по селах майже третина шинкарів були жида

тай наші були не лучші від них, хіба що не такі спритні, бо жид і з найбіднішим вічливий і облесливий, а наш мужик, звиклий, що на него вічно гулюкають, дуже любить, коли его поважають. Але однаково як наші так і жида приймали крадене або нишком переховане дітьми від батьків, жінками від чоловіків, брали залоги, і ширли ще й на иньшій спосіб розпусту. Тепер деморалізація від шинка минулась, хоч всі иньші причини деморалізації лишили ся, головно сидяча по селах ніби-інтеллігенція, полупанки, кулаки (лихварі), урядники (жандарми), доктори з фельдшерами і такі иньші людиці).

Заборона жидам освєти.

В сусідній з Подольскою губернією Київщині є велике (100 тисячів людности) повітове торгове місто Бердичів. 80% людности сего міста — жида. Задля освєти бердичівців, окріч 2-класової школи нема в Бердичеві жадної иньшої школи. Почувачи велику нужденність в середній освєті, бердичівські жида урадили собі організувати в Бердичеві власним коштом 8-класову класичну гімназію, збудовавши задля неї відповідний будинок. Після такої ради жида вирядили депутацию в Петербург до міністра освєти графа Делянова, просити його, щоб зауважив недостачу в Бердичеві середної школи і казав органі-

зувати гімназію з урядовим характером, а всі кошти удержання гімназії жида беруть на себе. Здавалось би: чого й ліпше! Людність, знімаючи руки до неба, благає визволення з „египетскої“ темноти. Прощо тут міркувати ще міністри?! Подякувати жидам та швидше вволити їх єввяте бажанє. Міністер і згодив ся, але з тією лише умовою, що до Бердичівської гімназії, як і до всякої иньшої в Росії, жидівських дітей приймати-муть не більш 10% загальної скількості гімназистів нежидів. Звістно, жида на таку нечувану умову не згодили ся. Тай як його було їм згодити ся! В Бердичівській гімназії не може бути більш сотні гімназистів християн; значить жидів до тієї гімназії прийняли-б не більш 10 чоловіка; а тим часом уся гімназія удержувалась би коштом жидів. Яка-ж тут була би справедливість?

Се така дика звітка, що ми уважали-б її за клевету, коли-бона не була подана цівурядовим „Кієвлянином“.

Незадоволенє класичною освєтою.

Останніми днями минулого вересня в Чернигові відбуло ся зібране шляхти („дворянства“) з цілої губернії. Зїхало ся 300 шляхтичів. Першою постановою зібрання було: вдатись безпосередно до царя просячи переміняти систему класичної освєти по гімназіях. З сего знати, що лад, заведений

В д о р о з і.

Гю де Мопасанта.

I.

Віз желізничий, що їхав до Кани, був цілковито заповнений. Всі бавили ся і гуторили між собою, бо всі знали ся. Коли поїзд минав місцевість Тараскон, завважив хтось: „То осєля розбишак.“

Всі так і зачали розказувати про загадочного розбишака, що від двох літ нападає подорожних в желізницю. Всякий подавав свої здогади, всякий виявляв свої погляди; жінки гляділи боязливо крізь шибі і все їм привиджувала ся голова страшного чоловіка, що вихлила ся із-за дверей. Відтак зійшла бадачка на страшні оповідана, стрічі з шаленими, та иньші романтичні пригоди.

Кождий знав якусь анекдоту, в котрій він сам грав визначну ролю. Кождий показував серед застрашаючих обставин дивну притомність і холодну кров в борбі з якимось убійником. Один лікар, що пробував кожду зиму на полудни, хотів також оповісти одну пригоду і почав:

„Я не мав щастя, коли небудь показати свою відвагу при подібній нагоді; але я знав одну жінку — се була одна з моїх пациенток, она вже вмерла — котра пережила пригоду, зарозом загадочну і зворушуючу.“

Се була Московка, графиня Марія Барано-

ва. Краса єї булз осєдлаюча: ніс єї був тоненький, усточки як шнурочок, сиві очи, а всюди пробивала ся у неї якась холодна ніжність.

Лікар лякав ся наглого вибуху грудної недуги і порадив їй поїхати до полудневої Франції. Однак она ні за що в єввіті не хотіла опускати Петербурга. Остаточко, послїдньої осєни, повідомив лікар мужа, що его жінка страчена безповоротно, і сей спонукав єї сейчас відїхати до Ментони.

Она мала своє окреме сокрє, а послуга єї сиділа в окремім возі. В сумнім настрою сиділа коло дверей і гляділа крізь вікно на околицю; чула ся цілком опущеною, одинокою мов билина в полі. Муж не любив єї і тепер послав єї з одного кінця єввіта на другий, так як висилають хорого слугу у шпиталь.

На кождій стації довідував ся єї льокай Іван, чи барині чого не треба. Се був старий слуга, що готов був всякий приказ на слїпо виконати.

Ніч розпостерла свої крила а поїзд гнав ся повною парою. Роздражнена до крайности, графиня не могла заснути. Нараз прийшло їй на думку почислити гроші, які їй муж дав в послїдній хвилі. Отворила подорожну мошонку і висинала золото на подолок.

В тій хвилі повіяв холодний протяг їй в лице. Налякана піднесла голову. Двері отворили ся. Чимскорше кинула графиня свій шаль на гроші і жде. Минуло кілька хвилин і зявив ся мужчина без капелюха, задиханий, зранений в

руку, одїтий в туалету візитову. Зачинив двері, усїв і глядів дискущими очима на подорожну. Обвинув хустку довкола руки, з котрої текла кров. Молода жінка чула, що зі страху запирає їй віддих. Без сумніву бачив той чоловік, як она числила гроші, і прийшов єї обрабувати та убити.

Все ще глядів він на неї бездушно, з перекривленим лицем, мов би чатував, коли би кинутись на неї.

Нараз відїзжав ся:

„Пані, не бійте ся!“

Она не відповіла ані словечка, бо була неспосібна й рушити язиком.

„Я не є жаден розбишака“ — говорив він дальше.

Графиня ще не відказувала нічого; нараз впало золото на землю та почало котити ся по коврі то сюди то туди.

Незнакомий здивований глянув на гроші та зігнув ся, щоб їх піднести.

Обурена графиня піднесла ся, кинула ціле своє майно на землю і поспішила до дверей воза, щоби вискочити. Але він відгадав єї гадку, заступив їй дорогу, схопив єї за рамя, посадив насильно і сказав, придержуючи за руки:

„Слухайте мене, пані! Я не є злочинець, і в доказ сего позбираю ваші гроші та верну вам їх назад. Але я пронацій чоловік, коли ви мені не допоможете переїхати границю. Більше нічого не можу вам сказати. За годину будемо на послїдній російській стації; за годину і двай-

в Росії 25 років назад тодішнім міністром освіти „незабутнім“ Д. Толстим знесли нарешті і чернігівську шляхту. Витаючи сеї поступ чернігівської шляхти, згадуємо, що она не догупала ся до другої більшої болячки, болячки темноти народної, і не урядила собі просити царя про знесенє кайданів з рідного для Чернігівської шляхти українського слова, про заведенє в народних школах народної мови. Чи для Чернігівської шляхти просвітні і культурні інтереси рідного народу — байдужі? Мабуть — чи не так оно, бо вже-ж не дурно в Чернігівському губ. земстві третій рік лежить „під сукном“ поданє гласного Шрага про народню мову в школі народній.

Памятник Котляревському.

Збір складок на памятник Котляревському знов щось іде пняво. Доси ще щось не стає до 7000 рублів. Полтавці сподіваюсь ся, що тепер знову начнуть більше докладати труду на сю справу. Д. Білоловський подарув на сеї памятник своїй альманах „Складка“ (чистий дохід з него). Полтавці хочуть видати у столітні роковини Енеїди альманах, для чого мають звернути ся до всіх як українських так і галицьких письменників

Бесіда посла Барвіньського,

виголошена при першій читанню бюджету для 10 го жовтня 1896 р.

Висока Палато!

По обширних вясненнях цілого ряду бесідників, обмежу ся лише на кілька заміток, щоби зазначити становище руского клубу. Не буду для того запускати ся на то широке поле, як сказав пос. др. Кайцль, докторских фінансово-наукових питань, і годжу ся з ним, що уста-

цять минут переїдемо границю царства. Коли мені не поможете, я пропав. А предсі я нікого ані не убив, ані нічого не вкрав, ані нічого не зробив такого, що противидось би мойй чести. На се я вам присягаю, більше не могу вам сказати.

З тим кинув ся на коліна і почав збирати гроші. Коли цілу монетку на ново наповнив, віддав єй своїй товаришій, не кажучи і словечка та сів у другому кутку воза.

Обоє не рушали ся. Она сиділа мовчки без руху; ще була під вражієм страху, однак поводи успокоювала ся. Він не шевелив ся також; сидів перед нею з блідим обличчєм та випаленими очима, мов мертвець. Від часу до часу кидала на него скорим тривожним поглядом. Се був мужчина лїт около трийцять і виглядав на сьвітowego джентельмена.

Поїзд все ще їхав крізь темну ніч, раз помалійше, щоб опісля шуміти ще з більшою швидкістю. Остаточо засвіталася машина кілька разів і поїзд задержав ся. Се була станція.

В дверех появил ся Іван по прикази своєї барині.

Ще в послїдне поглянула графиня Марія на свого товариша подорожи, а відтак сказала дрожащим, майже шерстким голосом:

„Іване, ти вернеш до графа. Мені тебе вже не треба.“

Здивований льокай вибалушив очи і ви-стогнав:

„Але-ж, барине...“

Але она перервала:

„Моїм бажанєм є, щоб ти остав в Росії. Тут маєш гроші на поворот. Дай сюда свою шапку і плащ.“

Старий слуга здійняв шапку і подав свій

новленє засад бюджетованя, рішенє, що суть звичайні а що надзвичайні видатки, що інвестиційні* і т. п., треба полишити комісії бюджетовій.

Коли тут справедливо з ріжних сторін сеї Палати висказано бажанє, щоби бюджет був правдивим і щирим, виразним і проглядним, то треба се вчислити в заслуги Є. Експ. п. міністрови фінансів, що мав відвагу дїбрати ся в сій справі до самого споду, і отверто признав, що в дотеперішних прелїмінарах були видатки за низько прелїміновані, що з конечности мусїло довести до значного переступленя, і він дїлає зовсім конституційно, коли радї державній подає нагоду, висказати свою гадку, ухвалити їх в спосіб законодатний, підчас коли дотеперішня господарка в переступах не давала радї державній можности впливати на економічну господарку.

Але хоч заведені в предложенім нам прелїмінари державнім на 1897 р. зміни бюджетованя, позичку інвестиційну і цілу політику інвестиційну Є. Експ. п. міністра фінансів піддано острій критикї, то мушу все таки із становища мого родинного краю Галичини взагалі а культурних і економічних потреб руского народу спеціально лише похвалити той перший крок правительства, котрим воно бере ся до ширшої політики інвестиційної. П. міністер фінансів ставить справедливо засаду, що скріпленє народної господарки єсть також скріпленєм господарки фінансової. Наміри правительства треба лише щиро повитати, що воно виступило із дотеперішної застої і чує ся зобовязаним, з року на рік сповняти деякі ціли і задачі інвестиційні, які держава винна господарїй народній.

Дуже се віраднє проява, що наше правительство рішило ся раз увільнити Австрію від того камерального і приватно-господарского розумїя держави, котре шукало в тім своєї найвищої мудрости, що держава може робити лише такі видатки, на котрі єсть покритє в звичайнім бюджетї. (Голоси: Так єсть!). Доси у нас не питали ся, чи сеї або той видаток єсть потрібний, щоби сповнити якусь конечну і важну задачу державну, чиє чи міністер фінансів має покритє. (Голоси: Так єсть!) Говорено тут нераз так багато, а вчєра також і пос. Зіс, о застої в австрійській торговлі і жалувано ся на єї небезпечні наслідки; але о вибудованю каналу

*) вклади.

плащ. Він слухав все не розбираючи, бо звук уже до вбавів і примх свого паньства.

Знов рушив ся поїзд, в напрямї границі.

Тепер сказала графиня до свого товариша подорожи:

„Я сповнила ваше бажанє, мій пане, і тепер ви моїм слугою, Іваном. Я ставлю лиш одно услїве: Ви ніколи не будете зі мною говорити, не промовите ніколи слова до мене, щоб мені подякувати, або з якої иньшої причини.“

Незнакомий склонив ся, не відповідаючи нічого.

Незабаром задержали ся знова; урядники в мундурах переглядали поїзд. Графиня подала свої панери і сказала вказуючи на чоловіка в возї: „Се мій слуга Іван; отсе єго пашпорт.“

І знова поїзд пустив ся в дорогу.

Цїлу ніч сидїли мовчки против себе.

Коли заспав ранок, а желїзници наїїла на німецьку станцію, висїв незнакомий; ще в дверех обїзвав ся:

„Вибачайте панї, що ломлю свою обїцянку; але я позбавив вас служачого, отже річ справедлива, щоб я єго місце зайняв. Чи нічого не прикажете?“

Она відказала сухо:

„Прикличте сюда мою покоеву.“

Він сповнив приказ.

А відтак зник.

По хвилї узрїла єго в буфетї, як їй приглядав ся.

Они приїхали до Ментони.

II.

Лїкар замовк на хвилю, а потім оповїдав дальше:

„Одної днини, коли я приймав своїх пацієнтів у своїм кабинетї, вїйшов один високий мужчина, і сказав до мене:

Дунай-Одра і каналу Дунай-Лаба, що тут вже давно порушено, або також о так само важнім каналї Дністер-Висла — ніхто не думає; ніхто не бере ся до утвореня цілої систематичної сїти водних доріг. А для чого? — дїятого, що в Австрії рішають о тім не із становища міністерства торговлі, лише передовсім питають ся: чи міністер фінансів має покритє?“

Ми довели тепер до кінця дуже важну реформу постунованя цивільного. Але може стати ся, що вона позїстане у великій часті на паперї, коли не знайдуть ся відповідні засоби для збільшеня персоналу судового і судів та відповідного їх умїщеня. Селянська людність домагала ся від десятків лїт зниженя ціни соли, але всі заходи в сїм взглядї розбили ся об опір міністра фінансів. Наша половина держави все якось бояла ся інвестицій. Зовсім инакше дїє св в тамтїй другїй половинї держави. (Голоси: Дуже справедливо!) Ми, що правда, подивляємо величезний економічний розвій Угорщини, але не хочемо бачити сего, що єго треба приписати розумній і експанзивній політикї інвестиційній у великїм стилю.

Треба дїятого лише з признанєм зазначити, що управа фінансова змагає тепер до зміни дотеперішної політики фінансової. Коли хоче ся витворити і виплекати тревалі сили податкові, то треба передовсім подати питомому промислови пільги (дуже справедливо!), вільні від фїскальної вузкоглядности і піддержувати тимчасовим увільненєм від податку зарїбкового приватну підприємчивість, єю могутчу пружину і чинник новочасного життя економічного. (Славно!). Але треба й торговлі, сїй посередничїй звязи межі продукцією а консумцією подати потрібну для її розвою свободу і підносити її відповідними способами та отворити нашїй продукції нові поля відбиту. Желїзничї державні треба дїйстно поставити на службу господарки народної, а не фїскальної політики фінансової, (дуже справедливо!) а скорим і дешевим залагоджуванєм обороту товарового на желїзничях державних і приватних можна довести до значного розвою продукції і торговлі. Але коли нашї дороги комунікаційні мають сповнити сю важну задачу, то треба конче доповнити нашї желїзничї відповідною сїтню водних доріг. На останку мусьть правительства обох половин держави старати ся о то, щоби розумною політикю позискати для нашого вивозу Балканські держави. Доси, на жаль, умїли ми під

„Пане доктор! Приходжу довідатись про здоровлє графинї Марїї Баранової. Хоч она мене не знає, я щирїй приятель єї мужа.“

Я відповїв:

„Она пропаща і не верне вже у Росію.“

Нараз почав сеї панок плакати, відтак підїє ся і вїйшов непевною ходою немов паний.

Я оповїв се графинї того самого вечера, що якийсь чужинець розвідував ся за єї здоровлє. Она здавала ся дуже зворушеною і оповїла менї цілу історію, яку я вам що-їно розказав. А відтак доїнула:

„Сей чоловік, котрого я не знаю, ходить всюди за мною, як тїнь; кожного разу, коли виходжу, стрїчаю ся з ним. Все глядїть на мене якось дивно, але ніколи не заговорив до мене.“

І задумала ся... Опісля сказала:

„Я певна, що він тепер стоїть під моїми вікнами.“

Рівночасно підвела ся, стягнула занавїсу на бік і показала менї чоловіка, котрий був у мене. Сидїв на лавочцї і впаив очи у вікна готелю. Коли нас запримїтив, віддалив ся, не обертаючи ся ані разу.

Тепер стало менї на серцї моторошно; я пізнав йому любов тих двох осіб, що йшли крізь жите собі чужими.

Він кохав єї з відданостю виратованого, вдячного, і до всякої жертви готового зьвіра. Що днини приходив до мене і питав:

„Як їй тепер?“

А коли я мусїв говорити, що она з дня на день робить ся слабша і блїдїє, починав тяжко ридати.

Раз сказала она до мене:

„Лиш один одїсенський раз говорїла я з тим чоловіком, а менї видїть ся, що знаю єго від двацяти лїт.“

сим взглядом осягнути лише якраз противне і тим довели до того, що на тамошніх торгах запанували німецькі і англійські продукти.

Пос. Кайцль зовсім справедливо не бачить в програмі Е. Ексц. Міністра фінансів інвестицій для суспільно-політичних цілей і жадає, щоби щось зроблено для безпеки на старість і для заснованих в тій цілі краєвих забезпечень на старість. Я далекий від того, щоби маловажати важне значіння такої суспільно-політичної задачі. Але далеко конечнішим здаєся мені се, щоби правительством занято ся раз рішучо заведенням загальної безпеки від огню та інших шкідливих елементарних та взяло ся з дотичними краєвими заведеннями забезпечень до відповідної акції. Тим можна би заощадити величезні суми, які держава видає щороку для запобіження нужди, з другої ж сторони можна би охоронити людність від нужди. Особливо конечним було би, зробити щось для загального забезпечення худоби від зарази. Єсть доказаним, що через взаємне замикане країв в наслідок пануючої зарази на худобу, або також через замикане границь держави від сусідніх держав наш вивіз терпить і що ми через те тратимо річно яких 100 мільонів золотих. Через те стаєся наш бізнес торговельний пасивним, наша сила податкова слабне, кредит державний і приватний підриває ся.

П. Міністер фінансів в своїм поясненні сказав, що політику інвестиційну треба розложити на цілу чергу літ. То слушно і розумно і для того позваляю собі звернути увагу правительства на се, що у всіх тих змаганнях інвестиційних стан селянський, котрий преці творить основу держави, а найбільше підупав і задля того потребує скорого поратования, позістав майже неуваженим. Правда, що для основного і успішного переведення інвестиційної політики задля ратования наших відносин хліборобських потрібна передовсім організація селян, яка передвиджена в предложенні правительства о хліборобських спілках, над котрими радила комісія господарска. Було би дійсно на часі і в інтересі рільництва, щоби се предложене ще сего законодавчого періоду стало ся законом і щоби тим утворено кріпку підставу для успішної політики інвестиційної задля піднесення рільництва. (Голоси: Дуже слушно!) То мушу особливо з вагою зазначити в інтересі мого рідного краю Галичини і нашого селянства. Потреба би конче основана центральної інституції для розвою спілково-

Коли де зустріли ся, відповідала на его поклін поважною, чудовою усмішкою. Я знав, що она щаслива від такої любови, з тою пересадною поезією, тою на все готовою відданостію. А все-ж рішучо відказувала его у себе прийняти, не хотіла знати его імені, ані з ним говорити:

Ні, ні! се перервало би сю рідку приязнь. Ми мусимо остати собі чужими.

Що до него, то був се рід Дон Кішота, бо не старав ся ані троха до неї зблизити ся. Хотів аж до кінця додержати сю дивну обіцянку, яку їй дав в поїзді.

Часто в нудних годинах недуги, підносила ся она на постели, стягала занавієу на бік, щоби поглянути, чи він стоїть на долині. А коли побачила его на лавочці, клала ся знову з щасливою усмішкою на устах.

Одного рана, коло десятої години умерла. Коли я онукав готель, він вибів мені на зустріч зі зміненним обличчям. Вже знав все.

„Хотів би-м є в останнє бачити“ прошептав.

Я взяв его за руку і провів у комнату.

Коли станув перед ліжком покійниці, схопив єї руку і цілував довгий час. Відтак вибів мов шалений.

Лікар замовк, а вінці докинув:

„Се найцікавіша пригода в подорожи, яку знаю.“

Одна жінка прошептала пів голосом:

„Я се дуже добре розумію: обоє були...“

Але не могла довше говорити, бо розплакала ся. Коли змінено розмову, щоби єї успокоїти, вже не знала, що хотіла була сказати.

Переклала

Галя Кордуба.

го кредиту особистого, в котрій би могла взяти участь і держава із значнішою вкладкою (голосо притакуване), щоби селянству подати можливість силати довгів гіпотечних, закупна ґрунтів і переведення меліорацій.

Ми, що правда, чули тут підчас оногданньої дебати, і то перший раз із тамтої сторони вис. Палати красні слова милосердя, яке ті панове добросердні мають ніби то для руского і польского селянства; ми чули частійше від тих панів поучаючі слова упімнення о культурнім занедбаню нашого краю, о застрашаючій числі неписьменних. Але рівночасно чули ми також в сій вис. Палаті слова: „Не дамо своїх мільонів до Галичини!“ (Голоси: Так єсть!) Хиба-ж сими трюгаючими словами безконечного сожальня для нашого селянства не хотять ті панове чисте лише заманювати селян?! Ну, коли вони справді думають о нужді нашого селянства в Галичині, коли се має позістати лише пустими словами, котрі в газетах мають осолодити народи его нужду, то жадаємо, щоби ті чувства сожальня були доказані також ділами; але коли розходить ся о се, щоби для народу в Галичині щось зробити, то ті панове кажуть: „Не дамо своїх мільонів для Галичини!“

З нашим краєм обходжено ся цілими десятками літ по мачошиному (не хочу ужити острійшого і дїшного вислову), підчас коли другі кородівства і краї надїлювано щедро із загального скарбу державного. Не хочу тут розбирати ближше причини сеї політики давнійших правительств, котрі уважали Галичину за страчену або на страту виставлену позицію; запримічу лише, що ще перед кількома роками той погляд переважав і у військових кругах, а може навіть і ще переважає.

Але ще й тепер, коли розходить ся лише о будову якої школи, або о яку залізницю, заводять ся тут великі розприви, щоби до того не допустити. (Голоси: Дуже слушно!) Наведу лише кілька примірів того ніби то більшого узгляднюваня нашого краю, тої великої старанности до піднесеня добробиту в Галичині. Підчас коли в інших краях для промислового шкільництва зроблено дуже багато, маємо ми ледви від кількох літ одну державну школу промислову у Львові, а доси ще ані одной державної школи торговельної. (Голоси: Так єсть!) Наші громади засновують школи народні, але ті школи сотками через цілий рік необсажені задля браку учителів, бо ми маємо замало семінарій учительських, котрі могли би помістити надливаючих до них кандидатів стану учительского. Сего року н. пр. зголосило ся до женської семінарії учительської у Львові (то одинока на цілу східну Галичину) 230 кандидаток на перший рік, з котрих можна було прийняти лиш 60, бо фінансові взгляди не дозволяли, щоби для східної Галичини осунувати другу женську семінарію учительську. Так сама мусіли мужескі семінарії учительські у Львові і Самборі, мимо того, що там єуть рівнорядні класи, відправити багато кандидатів задля браку місця. Чи-ж дивувати ся, що єсть брак учителів, що школи народні позістають необсажені і просвіта народна не поступає?! (Зовсім справедливо!)

А гляньмо н. пр. на будову доріг. Від чверти столітя не вибудовано в Галичині ані одного кілометра державної дороги. Чи то також особливша опіка?! А що зроблено для піднесеня рільництва, для годівлі рогатої худоби і коний з фондів державних? В порівнаню до інших країв тільки що й нічого. (Так єсть!) А чому, бо правительство хоче уникнути докору, що узглядняє більше край, котрий через десятки літ був занедбаний і для того потребує значнійших вкладів, бо воно боїть ся протестів: „Не дамо наших мільонів до Галичини!“

Будемо для того лише підпирати наміри п. Міністра фінансів, котрий хоче робити на ширшій розміри політику інвестиційну, хоч єуть ще доктринерські ріжницї що-до розуміння „інвестиція“, і жадаємо від правительства, щоби воно, роблячи вклади, руководило ся дійсними потребами і не дало ся відетрашити, коли се або то треба буде дати „на жаль і для Галичини“ — як то висловив ся п. Міністер фінансів. (Дуже добре!)

На останку заявляю в своїм і в імені моїх товаришів політичних, що будемо обставати за скорим залагодженем бюджету і застерігаємо собі при другім читаню прелімінаря державного предложити потреби руского народу. (Грімкі оплески, бесідникови ґратулюють.)

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 19-го жовтня 1896.

З бук. красвої шкільної ради. На засіданю з дня 17-го с. м. іменовано: уч. Сидора Долинського з Боая учителем при новозаснованій школі в Сторожинцях, уч. Александра Шилецкого з Борі надучителем в Поаяна-Мікулі; стабілізовано уч. Іларіона Віттенка в Капукімцудуї, а уч. пом. Дениса Бендевского іменовано мол. учителем на передмість Рогоши; признано п'ятилітні додатки: проф. при реальній школі в Чернівцях Юрїєви Тарновецькому п'ятий, надуч. Онисимови Поповичеві в Оршівцях п'ятий, надуч. Тимофтеєви Гнідїєві в Берегометі третій, уч. Василеві Орзі в Лужанах другий, а перший уч. Людвикови Асманови в Люїзентаї, Альбінови Аксентовичеві в Ошихлібах, Николаєві Спинулови в Брїдкї і Альбертині Пічман в Чернівцях. Признано кільком учителям запомоги, спенсіоновано одну мол. учительку і полагоджено кілька менше важних справ.

До гр. пр. консисторії в Чернівцях покликано на місце спенсіонованого консисторского совітника д-ра Іласевича, яко тимчасового референта-помічника о. Юрїя Іласевича, гр. пр. пароха при церкві св. Параскеви в Чернівцях.

В черновецькім театрі відиграють сегодня Нестроя комедію *Einem Jux will er sich machen*, а у вівторок улюблену оперету *Der Obersteiger*, при чім п. Ней перший раз виступить яко оперетова співачка.

Електричний трамвай в Чернівцях має з кінцем надоліста с. р. бути готовий. Тепер працює три рази тільки робітників, що перше, аби лише докінчити роботи в час і справді робота іде скоро наперед. Небавом мають наспіти навіть вагони і ми в зимі зможемо з двірця зайхати в місто за яких 6 до 8 крейцарів. Очевидно подорожні не можуть вже дочекати ся тої вигоди, тим більше, що она була заповіджена ще на надоліст минушого року!

„Мошко“ колись і тепер. Під таким титулом подали вчерашні *Buk. Nachrichten* дуже добру характеристику одной черновецької газети, котра тепер ні сіло ні пало розпинає ся за союзом жидівско-волоским. Ми вже подали були нашу гадку про се, але подаємо і сю характеристику, бо она дуже вірна. *Buk. Nachrichten* пишуть: „Хто не знає сеї чудної фігури „Мошка“ з творів Крашевского, хоч би з *Resurrecturі*? Честнота і отвертість, вірність відзначували сей тип. Що зробило ся з „Мошко“ того часу?! Відколи він мешкає в місті, він стратив всі ті прикмети: він удає з себе газетярского махера, а прецінь є лише простий баршівник, огидний лайдак, котрий сегодня сему, а завтра тому панови служить, сегодня стоїть за, позавтра знов против обидвох — як до виглядів. Для ретельних інтересів не можна здобути сего роду „Мошка“, який репрезунтують махери газети *Rundschau*. Він радо переберає ролю нагінника, а коли не може після бажаня свого пана здобути якої непорядної жінки, то видає чесні дами за таких, аби лише прийти — до свого зиску. „Наганяй мені жидів, Мошко, бо я їх потребую до виборів!“ Добре, ясний пане, — відповідає Мошко, і насувєє шанку, при чім его очи блистять, і заразом простягає руку... І на другий день він сїдає, бере заржавіле перо в руку і пише: Іменем жидів ми заявляємо ся за союзом з проводирами Волохів. Іменем котрих жидів? Се забуває та чесна людина сказати. У котрого жиди дістало то індивідуум таке заявлене згоди? Черновецькі жиди рішучо протестують против того, щоби такі люди, котрі є нагінниками для тих, у котрих жебрають, давали якісь заяви в їх імені. Може та зволоч дійсно добра яко слу-

га низшої категорії від часу до часу для февдальних панів, але против того мусть кождий чесний чоловік, чи то жид чи християнин, Волох чи Німець, рішучо протестувати, що має якусь моральну спільність з тим лайдаком, з креатурами, що їх можна купити, і... та по що їх ще дальше кваліфікувати? Прецінь всі знають Rundschau і еї махерів.

Складки. Добродій Михайло Ганько з Полтави прислав на бурсу при Народнім Домі в Чернівцях 63 зр. 75 кр.; відтак пані Олена Пігулякова зложила на сю ціль 3 зр., а о. Стефан Маланчук з Плески 2 зр. Тим вив. добродіям молоджи складає заряд бурси сердечну подяку. Разом зібрано доси на бурсу **797 зр. 5 кр.**

На сплату **друкаржі** зложила п. Олена Пігулякова 3 зр. — разом **916 зр. 45 кр.**

Телеграми „Буковини“.

З дня 19-го жовтня 1896 року.

Цетіне. Черногорський князь Николай, княгиня Олена і Анна, князі Мірко і князь Неаполю і Генуї виїхали нині серед одушевлених окликів населеня до Риму.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. оператора ц. к. хірург. клініки університетської Білрота-Гусенбасера у Відні

находять ся

в Чернівцях, уліця Мецгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки **д-ра Квятковського** в Чернівцях, уліця ратушева (дм Вішоффера.) (59—100)

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателів, гоетий і публику, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.), ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклібно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гоетий добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишусь з поважанем.

Стефан Гаїна.

Прекрасна повість Ольги Кобилянської „**Царівна**“ вийшла накладом „**Буковини**“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише **1 зр. 20 кр.**, з пересилкою не рекомендованою **1 зр. 30 кр.**, з рекомендованою **1 зр. 40 кр.** Передмову до повісти написав Осип Маковей. „**Царівна**“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „**Буковини**“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „**В день сьвятої волі**“ за **10 кр.**, з пересилкою **12 кр.** і оповідане Т. Галіна „**Перші Зорі**“ за **30 кр.**, з пересилкою **35 кр.** Купуйте!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Впреосєв. Митр. і Преосєв. Єп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогонь за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „**Дністрови**“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвисші суми

Поліси „**Дністра**“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „**Дністер**“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і квїти в руським язїці.

Товариство взаїмного кредиту „**Дністер**“, етоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладни до опроцентованя по 5 процент. Гваранция цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене агенції в місцевостях, де „**Дністер**“ не є заступлений, приймають ся.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Рїхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Рїхтера **Liniment** з котвицею і приимати з осторожністю лише флашки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лине ті правдиві.

Аптика Рїхтера під золотим львом у Празі.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „**Просвіта**“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „**Просвіти**“ і передплатників „**Зорі**“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „**Просвіті**“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Друкарня „Рускої Ради“.

Перша на Буковині

руська друкарня

в Чернівцях,

в Народнім Домі при уліці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах руській, польскій і німецькій. Добір букв великий.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від чьвівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на лерновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „**Руска Рада**“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

